

קדושת ירושלים וקדושת ארץ ישראל

א. רמב"ם | בית הבחירה, פרק ו

כסף משנה

...איני יודע מה כח חזקה גדול מכח כיבוש ולמה לא נאמר בחזקה גם כן משנלקחה הארץ מידנו בטלה חזקה ותו בראשונה שנתקדשה בכיבוש וכי לא היה שם חזקה אטו מי עדיפא חזקה בלא כיבוש מחזקה עם כיבוש וצל"ע:

[הלכה יד] כל מקום שלא נעשה בכל אלו וכסדר הזה אין קדוש גמור וזה שעשה עזרא שתי תודות זכרון הוא שעשה לא במעשיו נתקדש המקום שלא היה שם לא מלך ולא אורים ותומים, ובמה נתקדשה בקדושה ראשונה שקדשה שלמה שהוא קידש העזרה וירושלים לשעתן וקידשן לעתיד לבא. /השגת הראב"ד/ בקדושה

ראשונה שקדשה שלמה. א"א סברת עצמו היא זו ולא ידעתי מאין לו ובכמה מקומות במשנה אם אין מקדש ירקב ובגמ' אמרו דנפול מחיצות אלמא למ"ד קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא לא חלק בין מקדש לירושלים לשאר א"י ולא עוד אלא שאני אומר שאפילו לרבי יוסי דאמר קדושה שנייה קדשה לעתיד לבא לא אמר אלא לשאר א"י אבל לירושלים ולמקדש לא אמר לפי שהיה יודע עזרא שהמקדש וירושלים עתידים להשתנות ולהתקדש קידוש אחר עולמי בכבוד י"י לעולם כך נגלה לי מסוד ה' ליראיו לפיכך הנכנס עתה שם אין בו כרת.

[הלכה טו] לפיכך מקריבין הקרבנות כולן אף על פי שאין שם בית בנוי, ואוכלין קדשי קדשים בכל העזרה אף על פי שהיא חריבה ואינה מוקפת במחיצה ואוכלין קדשים קלים ומעשר שני בכל ירושלים אף על פי שאין שם חומות שהקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבא.

ב. רמב"ם | בית הבחירה, פרק ד

א. אבן היתה בקדש הקדשים במערבו שעליה היה הארון מונח, ולפניו צנצנת המן ומטה אהרן, ובעת שבנה שלמה את הבית וידע שסופו ליחרב בנה בו מקום לגנוז בו הארון **למטה במטמוניות עמוקות ועקלקלות** ויאשיהו המלך צוה וגנוז במקום שבנה שלמה שנאמר ויאמר ללויים המבינים לכל ישראל הקדושים ליי' תנו את ארון הקדש בבית אשר בנה שלמה בן דויד מלך ישראל אין לכם משא בכתף עתה עבדו את יי' אלהיכם וגו', ונגנו עמו מטה אהרן והצנצנת ושמן המשחה וכל אלו לא חזרו בבית שני

ג. יומא נג ע"ב

דתניא, רבי אליעזר אומר: ארון גלה לבבל, שנאמר ולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנאצר ויבאהו בבלה עם כלי חמדת בית ה'. רבי שמעון בן יוחאי אומר: ארון גלה לבבל, שנאמר לא יותר דבר אמר ה' - אלו עשרת הדברות שבו. רבי יהודה (בן לקיש) אומר: ארון במקומו נגנו, שנאמר ויראו ראשי הבדים מן הקדש על פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה.

[הלכה טז] ולמה אני אומר במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא, ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא, לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה, והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרו חכמים אף על פי ששוממין בקדושתן הן עומדים אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל, וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקודש היום ואף על פי שנלקח הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו בהלכות תרומה.

ד. לחם שמים | הלכות בית הבחירה, פ"ד ה"א

ויאשיה צוה וגנזו. נראה לענ"ד דבר נאה במה שהביא רבינו דברים אלו כאן שנראה לכאורה שאין נפקותא מזה לענין דינא, וידוע שכל דבריו להלכה אמורים אי הילכתא למשיחא או לזמן הזה, ודברים שאין יוצא מהן דין מהדינים ולא מוסר והנהגה וידיעה הצריכה אין מדרכו ז"ל להטפל בהם בחיבור זה, כל שכן שהדבר במחלוקת שנוי ורבינו הכריע כדברי האחד, הלא לא דבר רק הוא, אלא שאיזה צורך הביאו לכך:

ולכן לבי אומר לי שצורך גדול יש לרבינו בדבר זה לפי שיטתו שתפס לו לקמן בפ"ו מהל' הללו שאנו עסוקין בהן שקדושת הבית לא בטלה, וראוי להקריב בו עתה, וכן הנכנס לשם חייב עליו כרת, שלא כדברי ראב"ד החולק שם. ונראה שאותן הדינים שהביא רבינו בהל' ביאת המקדש גם לזמן הזה שנאם ולא משום הילכתא למשיחא לחוד אלא משום דס"ל כדאמרן דקדושת הבית לא בטלה, ומשמע לי דסבר רבינו דהך מילתא דקדושת הבית לא בטלה אזלא כמאן דס"ל ארון במקומו גנזו, דאי למ"ד ארון גלה לבבל גם קדושת הבית בטלה ע"י כך

ה. במדבר רבה | פרשת במדבר פרשה ד סימן יג

רבי נתן אומר חביב מעשה הארון ככסא הכבוד של מעלה שנא' (שמות טו) מכוון לשבתך פעלת שהמקדש מכוון כנגד בית המקדש והארון כנגד הכסא.

ו. ברכות נח ע"א

והנצח - זו ירושלים, וההוד - זו בית המקדש.

ז. עין איה | ברכות נח.

העוז הלאומי של המלוכה מקושר עם ירושלים, ששם ישבו כסאות לבית דוד, החוסן הלאומי הישראלי פוגש בדרכו מכשולים רבים, ובודאי עוד יפגוש בעתיד, אך את כולם ינצח, בעוז ה' ויעמוד לנצח.

נבדל מזה הוא רוח ה' אשר על ישראל, שהוא עתיד להיות לאור עולם, בו אין תכונת הפגישה של ההתנגשות להתפשט בכוחו, כי לא נצטוינו לשאת חרב ומלחמה ולקרא בשם ה' לעמים לא ידעוהו. כי אם כאשר יגדל שם ישראל, ועמים רבים יראו את ההוד והתפארת והקדושה, ושלוש העולמים הנמשך מהוד דעות נשגבות כאלה, שבהם רפודה קדושתן של ישראל, בלא פגישה של התנגשות ובלא התגברות, ירצו לבקש את ה' אלקי ישראל. א"כ ביהמ"ק, מקום האורה, לא בנצח יתגבר, לא בהוראת ניצוח, המורה התגברות של פגישה של התנגדות, כי אם בהוד הנתון עליו, ברוח החן והקדושה, לפניו יכרעו איים, ועמים רבים יבקשו פני ה' בהר ציון, עפ"י **תביעה הבאה מהכרה פנימית מצדם**, שזהו ערך פעולת ההוד, כהוד מלכות הנתון על מלך רב צדק ואביר חכמה, שמאבהה ורוממות נפש ירצו הכל להכנס תחת דגלו. וההוד זה ביהמ"ק.

ח. הנצי"ב | הרחב דבר, ויקרא כו, לא

...אבל בזמן שחרב הבית, אפי' מזבח קיים, אי אפשר להקריב שום קרבן שהוא לריח ניחוח, **עד שיהיה הערה מן שמים ורשיון מאומות העולם לבנות את ביהמ"ק**, אז אפי' בבנין המזבח לבד היא אפשר להקריב קרבן, שאז סרה הקללה של 'והשימותי את מקדשיכם', וממילא סרה הקללה ולא אריח.

ט. הרב צבי יהודה | לנתיבות ישראל א, "מאחר כתלנו"

עומדת היא מצבת חיים זו בפני הר החמדה, ואסירי תקוה, חלושי גולה וצופי גאולה, עומדים הבנים ומתדפקים על מסך האורה. מיחלים להטהרם מטומאת גלותם ומגעולי אויר ארצות העמים, בהגלות האור הבהיר, בקום החיים השלמים, בהבנות העולם המלא **עם השם המלא**, אשר אך אז ימלאם לבם תשאים נפשם ותכשירים רוחם, **וכל הגוים יביאום אז לעלות ההרה ולבא אל המקום פנימה בהנשא פתחי עולם להדר מלך הכבוד**, חי העולמים, אשר ימלא את כל הארץ.

"נצטרך להחליט מה באנו לעשות פה... זאת תהיה ארץ יותר ויותר ים-תיכונית, כמו ברצלונה ומרסיי... והיא תהיה חילונית עד העצם. נהנתנית, חומרית מאוד... העתידנות הזאת היא ההווה, היא ת"א. אני חושב ששפלת החוף כבר ניצחה וירושלים תהיה עיר שאנשים נוסעים אליה כמו מישראל לחו"ל... ובמלחמה בין ירושלים לת"א, אני כולי לצד ת"א" (עמוס עוז בראיון לעיתון)